

Huvudman

Nybro kommun
kommun@nybro.se

Beslut

Datum 2025-12-11

Dnr SI 2025:8541

Sida **1 (10)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fagerslätsskolan Fa02 i Nybro kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nybro kommun att senast den **23 mars 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra studietid, studiehandledning på modersmålet, extra anpassningar samt särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Nybro kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

NYBRO KOMMUN ska vidta följande åtgärder

Extra studietid

1. Se till att samtliga elever i årskurs 4–6 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. (10 kap. 5 a § skollagen)

Studiehandledning på modersmålet

2. Se till att elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges sådan studiehandledning utifrån elevernas behov. Detta gäller exempelvis i språken oromo och vietnamesiska. Huvudmannen ska i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmål vid skolenheten. Sammanställningen ska visa hur många elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, vilka språk det avser samt hur behovet tillgodoses. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Extra anpassningar

3. Se till att elever, som har bedömts vara i behov av extra anpassningar, ges sådana anpassningar. Rektorn ska följa upp och

dokumentera vilka elever som lärarna bedömer vara i behov av extra anpassningar samt följa upp att de eleverna ges de extra anpassningar som de behöver. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 5 § skollagen, Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar)

Särskilt stöd

4. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 23 mars 2026 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav gällande anmälan till rektorn om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Rektorn ska även förtydliga för personalen hur en sådan anmälan ska göras. Huvudmannen ska dokumentera när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 a § och 3 kap. 7 § skollagen)
5. Se till att alla elever som, trots extra anpassningar, befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas anmäls till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska dokumentera hur många anmälningar som inkommit under perioden den 12 december 2025 till och med den 23 mars 2026 och vilket datum anmälan gjorts för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
6. Rektorn ska, för varje anmälan om eventuellt behov av särskilt stöd som inkommer - eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats - se till att respektive elevs behov av särskilt stöd utreds. Rektorn ska dokumentera hur många utredningar som inletts under perioden den 12 december 2025 till och med den 23 mars 2026 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:8541) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under hösten 2025 inlett en tillsyn av Fagerslätsskolan Fa02 i Nybro kommun utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Fagerslätsskolan Fa02 följer gällande bestämmelser om extra studietid, studiehandledning på modersmålet, extra anpassningar och särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 10 november och den 13 november 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat elevers individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av scheman samt intervjuer med lärare och rektorn framgår att eleverna erbjuds 45 eller 50 minuter extra studietid per vecka, beroende på årskurs.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minst totala undervisningstiden. (10 kap. 5 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Fagerslätsskolan Fa02 brister i att erbjuda eleverna att frivilligt delta i extra studietid minst två timmar per vecka. Utredningen visar att elever i årskurs 4–9 endast erbjuds 45 eller 50 minuter extra studietid per vecka. Att skolenheten inte erbjuder extra studietid i den omfattning skollagen kräver innebär att eleverna får sämre förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Studiehandledning på modersmålet**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av informationsinhämtningen och av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det finns fyra elever på skolan som har behov av studiehandledning på modersmålet men som inte får det. Det gäller i språken vietnamesiska och oromo.

Av intervju med rektorn framgår att en lämplig studiehandledare i språken vietnamesiska och oromo inte kunnat hittats. Av kompletterande uppgifter från huvudmannen framgår att studiehandledare på modersmålet i vietnamesiska utannonserats inför höstterminen 2025 men utan framgång. Studiehandledare i oromo har inte eftersökts, vilket enligt huvudmannens kompletterande uppgifter beror på att de inte haft några sökande vid tidigare tillfällen då de haft annonser ute. Av huvudmannens inkomna synpunkter på tjänsteanteckningen framgår att kommunen inte erbjuder fjärr- eller distansundervisning. De har enligt rektorn i stället bedömt att de kan ge eleverna stöd på plats genom digitala hjälpmedel så som översättningsverktyg.

Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att det inte finns fler än de fyra identifierade eleverna som de bedömer har behov av studiehandledning på modersmålet men som inte får det. Vidare framgår att de fyra eleverna som inte får studiehandledning på modersmålet har digitala verktyg till sin hjälp och att de i ämnet svenska som andraspråk använder sig av transspråkande metoder.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten

som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med studiehandledning på modersmålet. Utredningen visar att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet men som inte ges det. Det gäller i vart fall i språken vietnamesiska och oromo.

Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för en elev som behöver det. För den enskilda eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att nå betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte erbjuds detta innebär att alla elever inte ges samma möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare framgår att elever inte ges extra anpassningar i den omfattning som eleverna är i behov av. Enligt intervju med lärare har lärarna på skolan inte tillräckliga förutsättningar att ge extra anpassningar till alla elever som är i behov av det. Det beror enligt lärarna på att det saknas förutsättningar för att ge extra anpassningar till alla elever som har behov av det. Lärarna uppger att det är många elever på skolenheten som har behov av extra anpassningar och att tiden och de personella resurserna inte räcker till.

Av intervju med rektorn framgår att lärarna inte alltid har förutsättningar att ge extra anpassningar till samtliga elever som är i behov av det. Enligt rektorn finns det elever på skolan som behöver mer extra anpassningar för att nå målen än de i nuläget får, men att det i nuläget inte finns tillräckliga personalresurser för det.

Av intervju med elevhälsans representanter framgår att många elever ges extra anpassningar utifrån sina behov. De vet dock att lärarna ofta är stressade och kan inte säga hur det påverkar de extra anpassningarna specifikt.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 3 kap. 7 § skollagen, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 5 § skollagen)

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. (Lgr 22, 2.8 Rektors ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med extra anpassningar på Fagerslättsskolan Fa02. Lärare beskriver att det finns elever som befaras inte uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas och som inte ges extra anpassningar utifrån elevernas identifierade behov på grund av det saknas resurser i form av tid och personal. Bilden av otillräckliga resurser i verksamheten bekräftas i viss mån av elevhälsan och rektorn och mot bakgrund av att det huvudsakligen ankommer på lärarna att bedöma om en elev är i behov av extra anpassningar och att även se till att eleven ges extra anpassningar bedömer Skolinspektionen att det är sannolikt att alla elever inte ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen i enlighet med deras behov. Sammantaget innebär detta att skolenheten inte lever upp till författningarnas krav och att elever riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn

Av intervjuer med lärare framgår att när lärarna provat extra anpassningar och kommit fram till att det inte är tillräckligt för att eleven ska uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, anmäler de eleven till rektorn genom att ta upp eleven på en av de regelbundna elevhälsokonferenser som genomförs var tredje vecka för varje klass. Enligt lärarna är det två elever per möte som kan anmälas.

Enligt rektorn kan anmälan även ske muntligt direkt till rektorn samt via skolans specialpedagoger. Enligt rektorn samt huvudmannens inskickade synpunkter på tjänsteanteckningen kan fler än två elever anmälas per elevhälsokonferens. Dock är det endast två ärenden som diskuteras mer ingående på mötet.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att flera elever inte anmälts till rektorn trots att de bedöms ännu ej nå godtagbara kunskaper eller riskerar att få betyget F i ett eller flera ämnen. Enligt lärarna gör de en bedömning av huruvida en elev har inlärningsssvårigheter eller ifall de har tydliga belägg för att eleven behöver ett åtgärdsprogram, innan en anmälan till rektorn görs. Elever som lärarna bedömer har problem kring motivation eller sociala utmaningar anmäls inte till rektorn, trots att de befaras inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i flera ämnen. På frågor om specifika elever framgår av samtliga intervjuer att vissa av dessa har diskuterats muntligt och att de gemensamt har bedömt att eleven inte har behov av ett åtgärdsprogram utan att lärarna ska fortsätta med extra anpassningar. Huruvida dessa elever därmed har anmälts till rektorn eller ej, ger rektorn, lärarna och elevhälsan olika svar på.

Skolinspektionen har, efter granskning av elevernas individuella studieplaner från vårterminen 2025 samt av betygsvarningar som getts till elever i årskurs 6 under höstterminen 2025, noterat att det finns flera elever som bedöms ännu ej nå godtagbara kunskaper eller riskerar att få betyget F i ett eller flera ämnen och som inte finns med i skolenhetens förteckning över elever som är anmälda till rektorn för behov av utredning kring särskilt stöd.

Utredning av elevers behov av särskilt stöd

Av dokumentstudier samt intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att det finns flera elever som har anmälts till rektorn men där utredning av elevens behov av särskilt stöd inte har startat. Enligt lärare och elevhälsan görs i stället andra åtgärder för eleven i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Av intervju med rektorn framgår att rektorn inte startar en utredning i de fall där det inte redan finns tydliga belägg för att eleven är i behov av särskilt stöd. I sådana fall ger rektorn ett muntligt avslag på anmälan om utredning av behov av särskilt stöd och lärare får i stället tillämpa extra anpassningar för att exempelvis öka elevens fokus eller närvaro i skolan. Enligt elevhälsan samt huvudmannens inskickade synpunkter på tjänsteanteckningen förekommer det att utredningar av behov av särskilt stöd genomförs även för elever som uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, och att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. (2 kap. 34 a § skollagen)

Av skollagen framgår vidare bland annat att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Vidare framgår att samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

I förarbeten till skollagen uttalas att det inte är möjligt att ange någon tidsgräns för hur länge stöd i form av extra anpassningar bör ges i den ordinarie undervisningen innan en anmälan till rektorn ska göras. Tidpunkten för detta måste avgöras i varje enskilt fall. Om en elev efter en tids stöd fortfarande inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås är det viktigt att stödinsatserna intensifieras och anpassas ytterligare utifrån elevens behov. Om stödet trots detta inte är tillräckligt bör frågan om elevens behov av särskilt stöd anmälas till rektorn. Det finns dock fall där särskilt stöd kan behöva sättas in relativt omgående, exempelvis om det stöd som ges inom ramen för den ordinarie undervisningen inte är tillräckligt för att en elev ska lära sig läsa. Det kan också finnas situationer där läraren omedelbart kan bedöma att det stöd som kan tillhandahållas i den ordinarie undervisningen inte kommer att vara tillräckligt. (Prop. 2013/14:160 s. 24)

Av förarbeten till skollagen framgår att alla som arbetar i skolan har ett ansvar för att uppmärksamma de elever som behöver särskilda stödåtgärder och att föra detta vidare till rektorn. Anmälningsskyldigheten kan i det enskilda fallet gälla en lärare, personal inom elevhälsan eller annan skolpersonal. Om en elevs stödbehov uppmärksammas av en lärare inom ramen för den undervisning som läraren ansvarar för, är läraren

skyldig att anmäla detta till rektorn. En anmälan utlöser en utredningsskyldighet. (Prop. 2009/10:165 s. 664)

Skolinspektionens bedömning

Anmälan till rektorn

Skolinspektionen bedömer att det finns brister på Fagerslätsskolan Fa02 vad gäller att anmäla till rektorn när det befaras att en elev inte kommer uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd getts i form av extra anpassningar. Utredningen visar att det är otydligt för lärare när och hur en anmälan ska göras. Det finns olika bilder av hur en anmälan går till och om en elev är anmäld eller ej. Vidare visar utredningen att det finns elever som inte anmälts för utredning av behov av särskilt stöd trots att eleven inte uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Lärare gör en bedömning av vilken typ av svårigheter eleven har innan en anmälan till rektorn görs. Att göra en sådan bedömning är inte förenligt med skollagen, eftersom lagstiftningen inte gör skillnad på elevens svårigheter i fråga om en anmälan till rektorn ska göras eller inte. Om anmälan inte görs och en elevs behov av särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att helt eller, under en viss tid, bli utan det särskilda stöd en elev har rätt till.

Utredning av elevers behov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd. Utredningen visar att det inte alltid görs en utredning av elevers behov av särskilt stöd då det anmälts att det kan befaras att en elev, trots extra anpassningar, inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar. Det framkommer att rektorn beslutar om utredning endast i de fall där det finns tillräckligt med information som visar att en elev är i behov av särskilt stöd. Enligt skollagen ska rektorn se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds för varje elev som rektorn mottar en anmälan om behov av särskilt stöd för; det är inte valfritt att starta en sådan utredning. Att starta utredning endast i de fall elevens behov av särskilt stöd bedöms redan vara belagt är inte förenligt med skollagen.

Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds, riskerar eleven att helt eller i vart fall under en viss tid bli utan det särskilda stödet som eleven har rätt till. Vidare kan en avsaknad av utredning leda till att inget beslut fattas, om åtgärdsprogram eller inte åtgärdsprogram, och att vårdnadshavare därmed inte har möjlighet att överklaga beslutet.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Nybro kommun verksamhet vid Fagerslättsskolan Fa02 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra studietid, studiehandledning på modersmålet, extra anpassningar samt särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Nybro kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Anna Åhman Lundberg

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Åhman Lundberg

X Maja Beckman

Föredragande

Signerat av: Maja Beckman